

му важливим є подолання недовіри до банківської системи з боку населення України, що сприятиме покращенню умов на ринку для ефективної діяльності банків. А це дасть ще більший результат, виражений у економічному зростанні держави, який є вигідним для всіх суб'єктів господарювання, в тому числі, і для комерційних банків.

1. Аналітичний огляд банківської системи України за 2017 рік / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://urik.com.ua/documents/research/bank_system_2017.pdf.
2. Васюренко О. Ресурсний потенціал комерційного банку// Банківська справа. - 2002. - № 1. - С. 58-64
3. Долан Э. Дж. Деньги, банковское дело и денежно–кредитная политика : пер. с англ. / Долан Дж. Э., Кэмпбэлл К. Д., Кэмпбэлл Дж. Р. – М. : Профико, 1991. – 448 с.
4. Мишкін Ф. С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / Ф. С. Мишкін ; пер. з англ. С. Панчишина. – К. : Основи, 1998. – 963 с.

*УДК 657.1

Чудовець В.В., к.е.н., доцент

Якимчук Д.Д.

Луцький національний технічний університет

ЕКОНОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗМІНИ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ВНАСЛІДОК ПЕРЕОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

У статті досліджено зв'язок між сумою залишкової вартості основних засобів і собівартістю реалізованої продукції сільськогосподарського підприємства. Використовуючи методи економетричного аналізу, визначено залежність між залишковою вартістю основних засобів та собівартістю реалізованої продукції підприємства. На основі отриманих результатів розраховано ймовірні відхилення між реальними показниками звітності та розрахунковими.

Ключові слова: справедлива вартість, переоцінка активів, фінансові результати.

* Чудовець В.В., Якимчук Д.Д.

Chudovets V., Yakymchuk D.

ECONOMIC ANALYSIS OF CHANGES OF INDICATORS OF ACTIVITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES AS A RESULT OF THE REASSESSMENT OF THE MAIN MEANS

The article investigates the relationship between the amount of residual value of fixed assets and the cost price of agricultural products sold.

Evaluation as an element of the accounting methodology plays a major role in ensuring the reliability of accounting metrics, which is the basis for decision making by different users - owners, managers, management personnel of the company, and investors. banks, etc. For accounting purposes, assets need to be reflected in accounting and reporting in monetary terms.. In order to make a real assessment of the value of assets, it is expedient for the enterprise to make a revaluation of them at fair value which may differ significantly from the balance sheet. Providing high-quality and efficient company management is impossible without timely, reliable and complete information on available resources, cash flows, events and their results. The value of assets depends on many indicators of financial activity, in particular, the cost of sales. Using an appraisal at fair value, the entity has the ability to reflect the market value of elements of the financial statements. In a chaotic economic environment, the use of fair value as a valuation will enable the main function of accounting - the computerization of users - to be carried out, since historically the cost is not always optimal in terms of the reliability of information.

The object of research is the process of revaluation of assets, in particular fixed assets, at agricultural enterprises. The analysis was based on the reporting indicators of the Agricultural Production Cooperative «Urozhay» of the Lutsk district of the Volyn region. Using the methods of econometric analysis, the relationship between the residual value of fixed assets and the cost of sales of the enterprise is determined. On the basis of the obtained results, probable deviations between actual reporting indicators without revaluation and estimated after revaluation are calculated. It is determined that there is a direct link between the residual value of fixed assets and the cost price of sold products. That is, with the increase in residual value, the cost of sold products increases. The calculated percentage of the growth of the cost price of sold products with an increase in residual value by 1% is 1.107%. According to the State Statistics Service, the asset revaluation index is 1,047. Given this, we can conclude that the real cost of production is approximately 5.2% higher than the cost price, reflected in accounting and reporting.

Based on the calculations we can conclude that the revaluation of fixed assets plays a very important role in the enterprise. Its non-implementation leads to a lowering of the book value of assets, in accordance with a lesser amount of depreciation, which constitutes a significant share in the production cost of production and is an integral part of almost all items of expenses. Consequently, the production costs reflect the understated amounts of depreciation. This leads to artificial overestimation of financial results - profit and profitability of agricultural activity.

Key words: fair value, revaluation of assets, financial results.

Чудовец В.В., Якимчук Д.Д.

ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ИЗМЕНЕНИЯ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В РЕЗУЛЬТАТЕ ПЕРЕОЦЕНКИ ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ

В статье исследована связь между суммой остаточной стоимости основных средств и себестоимостью реализованной продукции сельскохозяйственного предприятия. Используя методы эконометрического анализа, определена зависимость между остаточной стоимостью основных средств и себестоимостью реализованной продукции предприятия. На основе полученных результатов рассчитаны возможные отклонения между реальными показателями отчетности и расчетными.

Ключевые слова: справедливая стоимость, переоценка активов, финансовые результаты.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Не є секретом той факт, що часто показники обліку та звітності підприємств, в тому числі сільськогосподарських, не відповідають реальному значенню. Це стосується, зокрема, вартості активів, відображених в балансі, та фінансових показників діяльності підприємства. З метою реальної оцінки вартості активів підприємству доцільно проводити їх переоцінку до справедливої вартості, яка може значно відрізнятись від балансової. Від вартості активів залежить багато показників фінансової діяльності, зокрема, собівартість реалізованої продукції.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Вивченням проблем переоцінки займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Кірейцев Г.Г., Голов С.Ф., Савченко В.М., Бондар М.І., Хашік В., Гмитрашевич М. та інші. Проте, залишаються недослідженими багато питань переоцінки, зокрема, зміна показників обліку та звітності внаслідок її проведення.

Цілі статті. Дослідження зміни показників діяльності сільськогосподарських підприємств, використовуючи методи економічного аналізу.

Викладення основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Дослідимо зв'язок між сумою залишкової вартості основних засобів і собівартістю реалізованої продукції підприємства. Для цього побудуємо економітри-

чну модель, в якій фактором або незалежною змінною (x) буде сума залишкової вартості основних засобів, а показником або залежною змінною (y) буде собівартість реалізованої продукції підприємства.

Для побудови економетричної моделі використаємо статистичні дані СВК «Урожай» Луцького району Волинської області за 2012–2017 рр. (табл. 1).

Таблиця 1
Статистичні дані для проведення економетричного аналізу по СВК «Урожай» 2012-2017 рр.

№ з/п	Рік	Сума залишкової вартості основних засобів (x), тис. грн.	Собівартість реалізованої продукції (y), тис. грн.
1	2012	10111	13531
2	2013	11714	18147
3	2014	13542	19963
4	2015	14558	28074
5	2016	26970	35856
6	2017	28135	39737

Побудуємо кореляційне поле відклавши по горизонтальній осі значення фактора (сума залишкової вартості основних засобів), а по вертикальній осі значення показника (собівартість реалізованої продукції підприємства) (рис. 1).

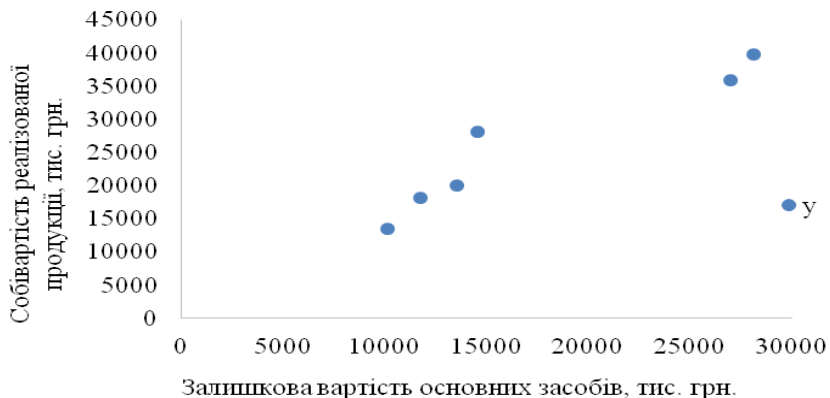

Рис. 1. Кореляційне поле

Побудуємо різні лінії тренду: лінійну, експоненціальну і поліноміальну (рис. 2-4).

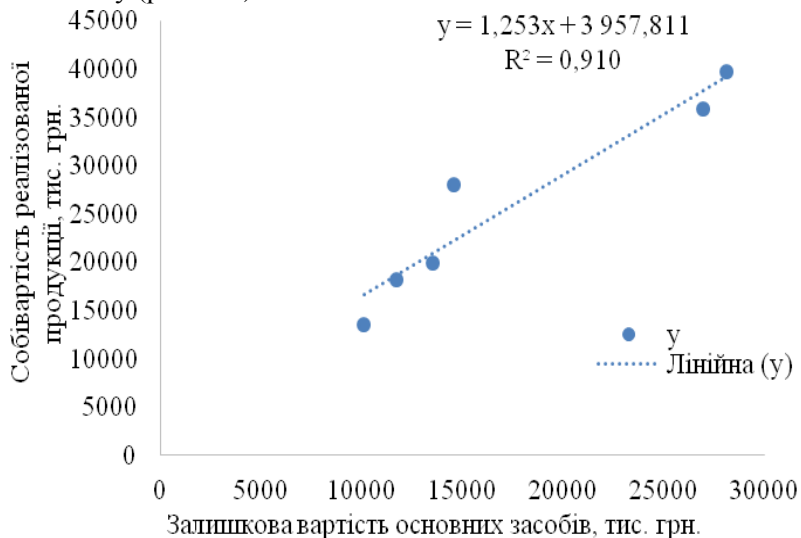

Рис. 2. Кореляційне поле і лінія тренду лінійна

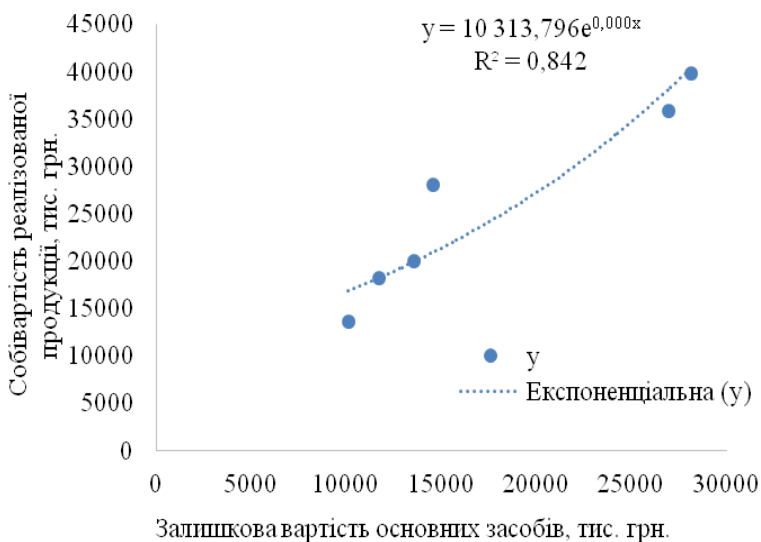

Рис. 3. Кореляційне поле і лінія тренду експоненціальна

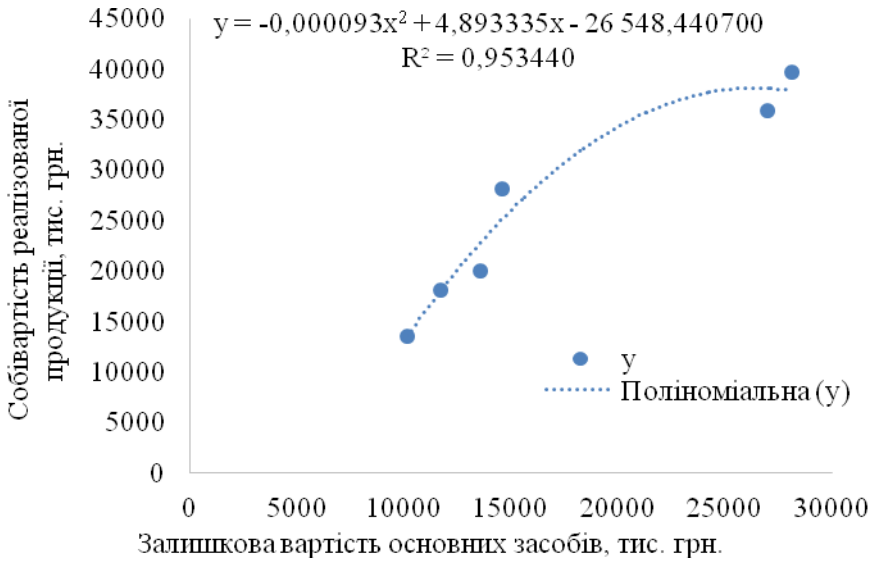

Рис. 4. Кореляційне поле і лінія тренду поліноміальна

На основі значення коефіцієнта детермінації виберемо ту лінію тренду, яка найкращим чином описує досліджувану залежність. Оскільки коефіцієнт детермінації оцінює ступінь варіації показника під впливом варіації фактора, нам потрібно вибрати ту лінію тренду, де коефіцієнт детермінації набуває найбільшого значення. Ця залежність подана на рис. 3.5 і має форму полінома 2-го степеня:

$$Y_{\text{роз}} = -0,000093 \times x^2 + 4,893335 \times x - 26548,4407, \quad (1)$$

де x – сума залишкової вартості основних засобів, тис. грн.;

y – собівартість реалізованої продукції підприємства, тис. грн.

Обчислимо розрахункові значення показника і порівняємо їх із експериментальними (табл. 2).

Розрахункові значення показника близькі до статистичних, а суми розрахункових і статистичних значень показника практично однакові. Це означає, що побудована економетрична модель якісна і зв'язок між фактором і показником варто досліджувати.

Таблиця 2

Порівняння статистичних і розрахункових значень показника згідно побудованої економетричної моделі по СВК «Урожай» за 2012-2017 рр.

№ з/п	Період	Сума залишкової вартості основних засобів (x), тис. грн.	Собівартість реалізованої продукції (y), тис. грн.	
			Статистичні дані (y)	Розрахункові дані (y роз)
1	2012	10111	13531	13420,464
2	2013	11714	18147	18010,830
3	2014	13542	19963	22662,226
4	2015	14558	28074	24978,741
5	2016	26970	35856	37778,381
6	2017	28135	39737	37508,765
Сума		105030,00	155308,00	154359,406

Для аналізу побудованої економетричної моделі оцінимо ступінь варіації показника (собівартість реалізованої продукції підприємства) під впливом варіації фактора (сума залишкової вартості основних засобів) за допомогою коефіцієнта детермінації. Для поліноміальної лінії тренду $R^2=0,953$. Оскільки $R^2 \rightarrow 1$, то варіація фактора сильно впливає на варіацію показника. На 95,3% варіація фактора пояснюється варіацією показника, і на 4,7% варіацією інших факторів.

Оцінимо якість зв'язку між показником (собівартість реалізованої продукції підприємства) і фактором (сума залишкової вартості основних засобів) за допомогою індексу кореляції. Для поліноміальної лінії тренду $R=0,976$. Оскільки значення індексу кореляції близьке до 1, то спостережувані точки достатньо близько лежать до лінії регресії.

Визначимо, на скільки відсотків зміниться показник (собівартість реалізованої продукції підприємства) при збільшенні фактора (сума залишкової вартості основних засобів) на 1% за допомогою коефіцієнта еластичності. Розрахунки показали, що для середніх

значень фактора (сума залишкової вартості основних засобів) і показника (собівартість реалізованої продукції підприємства) значення коефіцієнта еластичності становить 1,107. Отже, якщо фактор (сума залишкової вартості основних засобів) збільшується на 1%, то показник показника (собівартість реалізованої продукції підприємства) збільшується на 1,107%.

Графік коефіцієнта еластичності подано на рис. 5.

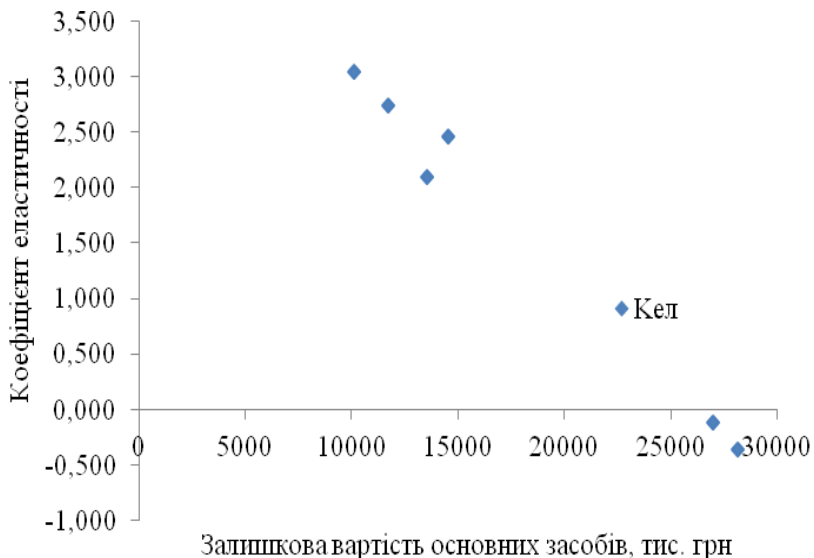

Рис. 5. Графік коефіцієнта еластичності

Згідно з інформацією офіційного сайту Державної служби статистики України статистики, індекс переоцінки основних засобів, які використовуються в сільському господарстві становить 1,047 [8]. Тобто, основні засоби недооцінені на 4,7%. Як зазначалося, результати аналізу показали, що при зміні залишкової вартості на 1%, собівартість реалізованої продукції зростає на 1,107%. Якщо дооцінити основні засоби на 4,7%, то собівартість зростає на 5,2% ($4,7\% \times 1,107\%$).

Проведемо орієнтовний розрахунок зміни показників діяльності підприємства внаслідок проведеної переоцінки основних за-

собів на прикладі СВК «Урожай». Результати розрахунків наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Зміна показників діяльності СВК «Урожай»
за 2017 рік внаслідок переоцінки

Показник	До переоцінки, тис. грн.	Після переоцінки, тис. грн.	Відхилення, тис. грн.
Залишкова вартість основних засобів	28135,00	29457,35 (28135,00 x 1,047)	1322,35
Собівартість реалізованої продукції	39737,00	41804,48 (39737,00 x 1,052029)	2067,48

Сума дооцінки основних засобів у 2017 році становила б 1322,35 тис. грн. Тобто, вартість активів кооперативу може мати недостовірну оцінку в балансі. В свою чергу, це призводить до того, що собівартість реалізованої продукції може бути більшою на 2067,48 тис. грн.

Висновки. На основі проведених розрахунків можемо зробити висновок, що переоцінка основних засобів відіграє дуже важливу роль в діяльності підприємства. Її непроведення призводить до заниження балансової вартості активів, відповідно до меншої суми амортизаційних відрахувань, які складають значну частку в виробничій собівартості продукції і є складовою майже всіх статей витрат. Отже, у собівартості продукції відображаються занижені розміри амортизаційних відрахувань. Це призводить до штучного завищення фінансових результатів – прибутку та рентабельності сільськогосподарської діяльності.

1. Gmytrasiewicz M. Teoria rachunkowości a Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej / M. Gmytrasiewicz. – W: Rachunkowośćczoraj, dziś, jutro. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa, 2007. – S. 139.
2. Hasik W. Dylematy ustalenia wartości godziwej, [w:] Standaryzacja rachunkowości i rewizji finansowej, pod red. M. Kwiecień, PN AE Wrocław, 2007 nr 115.
3. Бондар М.І. Оцінка та оцінювання в бухгалтерському обліку / М.І. Бондар // Фінанси, облік і аудит. Збірник наукових праць. – 2009. – 175 с.
4. Голов С.Ф. Справедлива вартість та її місце в системі оцінок бухгалтерського

- обліку [Текст] / С.Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. - № 4. – С. 3-18.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
 6. Кірейцев Г.Г. Бухгалтерський облік та науковці, що генерують ідеї його розвитку / Г.Г. Кірейцев // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2008. – № 20. – С. 3-7.
 7. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
 8. Офіційний сайт «Державної служби статистики України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

*УДК 331.5(477)

Шубала І.В., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ЦЕНТРУ ЗАЙНЯТОСТІ ЩОДО УСУНЕННЯ ДИСПРОПОРЦІЇ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РИНКУ ПРАЦІ

У статті проведено оцінку ефективності роботи центру зайнятості щодо усунення диспропорції на ринку праці у Волинській області.

Ключові слова: ринок праці, центр зайнятості, диспропорції, працевлаштування, регіон.

Shubala I.

EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF THE EMPLOYMENT CENTER IN REMOVING IMBALANCES IN THE REGIONAL LABOR MARKET

Basically, imbalances in the modern labor market arise due to a substantial excess of labor supply over demand, which generates a number of problems that negatively affect the level of socio-economic development of the country and individual regions. The purpose of the study is to analyze and assess the disparities in the labor market on the example of a separate region – the Volyn region.

By most indicators there is a deterioration of the work of the regional employment center in the direction of ensuring the effectiveness of facilitating job

* Шубала І.В.